

Sygn. akt IV U 287/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia del. Agnieszka Walkowiak

Protokolant: sekretarz sądowy Mariola Konończuk

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2021 r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 2 lutego 2021 r., znak: (...)

o wypłatę emerytury

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od ubezpieczonego A. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 287/21

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 2 lutego 2021 r., znak: (...), przyznającej mu od dnia 1 stycznia 2021 r. prawo do emerytury i zawieszającej świadczenie, ponieważ ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury przez Wojskowe Biuro Emerytalne w O. o numerze (...). Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w części zawieszającej wypłatę przyznanego świadczenia i podjęcie jej wypłaty oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa prawnego.

Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r. (sygn. I UK 426/17), skarżący zarzucił organowi rentowemu błędną interpretację art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej oraz wskazał, że prawo do emerytury wojskowej nabył przy zastosowaniu maksymalnej podstawy wymiaru, tj. 75%, wobec czego niemożliwym było uwzględnienie do wymiaru emerytury wojskowej dalszych cywilnych okresów zatrudnienia wnioskodawcy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie i o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez profesjonalnego pełnomocnika, według norm przepisanych. Pozwany powołując się na przepis art. 95 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2021 r., poz. 291) wskazał, że wypłata przyznanej skarżącemu emerytury została zawieszona z uwagi na zbieg świadczenia ze świadczeniem pobieranym przez skarżącego z Wojskowego Biura Emerytalnego. Ponadto pozwany podkreślił, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, prawo ubezpieczeń społecznych jest – ze swych założeń – prawem ścisłym i sformalizowanym, opartym na bezwzględnie obowiązujących normach, zatem pierwszeństwo powinna mieć literalna wykładnia przepisów.

W piśmie procesowym z dnia 4 maja 2021 r. ubezpieczony wskazał, że nie zgadza się z przyjętą przez organ rentowy gramatyczną wykładnią art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, gdyż nie doprowadza ona do jednoznacznego ustalenia jego treści.

Pozwany w piśmie procesowym z 11 czerwca 2021 r. podkreślił, że wbrew twierdzeniom powoda, językowe znaczenie przepisów art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin z dnia 10 grudnia 1993 r. (t.j. z dnia 26 marca 2020 r., Dz. U. z 2020 r., poz. 586) i art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (t.j. z dnia 22 stycznia 2021 r., Dz. U. 2021 r., poz. 291) jest jasne. Powołane przepisy, w świetle przywołanego przez organ rentowy orzecznictwa, powinny zatem być interpretowane w sposób literalny w kontekście ugruntowanej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady wypłaty jednego świadczenia oraz zasady solidaryzmu społecznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. K. od (...)r. do (...)r. zatrudniony był w Zakładzie (...) w O. Rejon O. na stanowisku kreślarza, a następnie pełnił zawodową służbę wojskową od (...)r. do (...)r.

Decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 11 października 1995 r., znak: (...) w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin przyznano A. K. prawo do emerytury wojskowej. Do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto, według stawek obowiązujących w dniu 1 października 1995 r., uposażenie za stopień wojskowy (...). Po 26 latach wysługi wojskowej w kwocie 495 zł, uposażenie za stanowisko służbowe według grupy (...)w kwocie 428 zł, kwotę dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii, która stanowi 30,24% uposażenia zasadniczego w kwocie 279,12 zł. Podstawa wymiaru świadczenia wyniosła w sumie 1202,12 zł. Ustalając wysokość świadczenia organ uwzględnił: procentowy wymiar emerytury przy zachowaniu zasady nie przekraczania 75% podstawy wymiaru i wyniósł on 70,55%. Wysokość świadczenia wyniosła 848,10 zł. Do wysługi emerytalnej doliczono ubezpieczonemu okres zatrudnienia „cywilnego” od 1 października 1968 r. do 15 lipca 1969 r.

Po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony podejmował zatrudnienie w ramach stosunku pracy:

- od 1 maja 1996 r. do 21 września 1996 r. w (...) Ż. K. przy JW. (...),
- od 5 maja 1997 r. do 31 marca 1998 r. w (...) Ż. K. przy Jednostce Wojskowej (...) w E.,
- od 4 maja 1998 r. do 30 września 1998 r. w (...) Ż. K. przy Jednostce Wojskowej (...) w E.,
- od 16 czerwca 1999 r. do 31 grudnia 2004 r. w (...) Ż. K. Gospodarstwo (...) przy Jednostce Wojskowej (...) w E.,
- od 3 stycznia 2005 r. do 1 marca 2008 r. w Rejonowym Zakładzie Usługowym przy JW. (...) w E.,
- od 16 marca 2010 r. do 7 lipca 2010 r. w JW. (...) w E.,
- od 2 lipca 2012 r. do 31 maja 2018 r. w JW. (...) W. Skład (...).

Pismem z dnia 19 lipca 2004 r. ubezpieczony zwrócił się do Wojskowego Biura Emerytalnego o doliczenie mu do wysługi emerytalnej okresów pracy.

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2004 r., znak: (...) Wojskowe Biuro Emerytalne zmieniło wysokość emerytury wojskowej i ustaliło podstawę wymiaru świadczenia w wysokości 2720,85 zł, a procentowy wymiar świadczenia wyniósł 75%. Wysokość świadczenia wyniosła 2040,64 zł. Do wysługi emerytalnej doliczono zgłoszony okres zatrudnienia (ubezpieczenia).

Wnioskiem z dnia 8 stycznia 2021 r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego o emeryturę.

W związku z powyższym wnioskiem decyzją z dnia 26 stycznia 2021 r., znak: (...)organ rentowy ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy.

Decyzją z dnia 2 lutego 2021 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. przyznał A. K. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2021 r. Obliczenie wysokości emerytury nastąpiło zgodnie z art. 53. Z uwagi na brak możliwości wyliczenia podstawy wymiaru, emerytura wyniosła 24% kwoty bazowej. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy składkowe 1 rok, 7 miesięcy i 16 dni, Wysokość emerytury obliczono: $24\% \times 4294,67 = 1030,72$ zł. Dalej obliczono wysokość emerytury zgodnie z art. 26: kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 186182,07 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 69583,17 zł, średnie dalsze trwanie życia 161,80 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła 1580,75 zł. Obliczenie wysokości emerytury zgodnie z art. 183: wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w roku 2014 wysokość emerytury od 1 stycznia 2021 r. wyniosła 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 206,14 zł i 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 1264,60 zł, łącznie: 1470,74 zł. W związku z tym, że emerytura naliczona zgodnie z art. 26 jest wyższa od emerytury naliczonej zgodnie z art. 183, przyznano wyższą, naliczoną zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej. Ponadto poinformowano, że emerytura podlega zawieszeniu, ponieważ ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury przez Wojskowe Biuro Emerytalne w O. o numerze (...). Poinformowano, że w przypadku gdy ubezpieczony dokona wyboru wypłaty emerytury z FUS, wypłata nastąpi po otrzymaniu zaświadczenia z (...) o wstrzymaniu wypłaty świadczenia.

(dowód: zeznania skarżącego 00:09:33 e-protokół z rozprawy z dnia 28 października 2021 r., świadectwo pracy k. 4, opis przebiegu służby wojskowej k. 11, decyzje k. 16 i 105, świadectwa pracy k. 95-101, pismo z 19.07.2004 r. k. 103 w aktach (...) koperta k. 50, wnioski o emeryturę k. 1-3, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych k. 4, świadectwa pracy k. 5-7, decyzja k. 9 w aktach emerytalnych ZUS, decyzja k. 3 w aktach (...))

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutu nieuprawnionego, zdaniem skarżącego, zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego wnioskodawcy przez pozwany organ rentowy, wskazać należy, że w sprawie poza sporem było, że skarżący został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1999 r., jak również to, że nabył on uprawnienia do emerytury wojskowej. Świadczenie to zostało przyznane na podstawie art. 15 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (Dz.U. 2020 r., poz. 586 – aktualny w dacie wydania zaskarżonej decyzji).

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2004 r., poza okresami służby wojskowej do procentowego wymiaru emerytury został zaliczony okresy cywilnego zatrudnienia skarżącego. Wskaźnik procentowego wymiaru świadczenia wyniósł 75%, a wysokość emerytury wyniosła 2040,64 zł.

Skarżący po wydaniu decyzji z 10 sierpnia 2004 r. wciąż podejmował zatrudnienie.

Po uzyskaniu uprawnień do świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu emerytalnego, wypłata tego świadczenia została przez pozwany organ rentowy zawieszona na podstawie art. 95 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazać więc należy, że zgodnie z ust. 1 ww. art. 95 ustawy emerytalnej, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Analogiczną regulację zawiera przepis art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych wojskowych. Wyjątki od powyższej zasady określa art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym przepis art. 95 ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym

żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zasadą jest więc wypłata tylko jednego świadczenia – wyższego lub wybranego przez zainteresowanego. Wyjątek od tej zasady stanowi zaś przypadek, gdy emerytura wojskowa zostaje obliczona według zasad określonych w art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, tj. emerytura dla żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby wojskowej i wzrasta według zasad określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a-5.

Nasuwa się jednak problem z interpretacją użytego w powyższym przepisie sformułowania „emerytura (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a (...)”. Problem ten został dostrzeżony przez Sąd Najwyższy w sprawie I UK 426/17, na którą zresztą powoływał się sam ubezpieczony w złożonym odwołaniu.

W uzasadnieniu wyroku zapadłego w powyższej sprawie w dniu 24 stycznia 2019 r. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS umożliwia emerytowanym żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom służb mundurowych nabycie prawa do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, po spełnieniu jego ustawowych przesłanek. W przypadku sprzężenia tego prawa nie tylko z wiekiem emerytalnym, ale także z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych (przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia), w stażu emerytalnym nie uwzględnia się okresów służby wojskowej oraz służby w formacjach "mundurowych", jeżeli z tego tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w ustawach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych (art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej). Tak samo jest w przypadku emerytury z systemu zdefiniowanej składki przewidzianej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i niepowiązanej z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych, gdyż o prawie do niej decyduje wyłącznie wiek emerytalny i zgromadzony kapitał składkowy pochodzący z "cywilnego" okresu ubezpieczenia (nie dotyczy to zwolnionych ze służby żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych, którzy nie mają ustalonego prawa do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób lub którzy prawo to utracili). Z uwagi na uwarunkowania wiekowe, żołnierzom, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., emerytura obliczana jest na podstawie kapitału składkowego.

Niezależnie więc od daty przyjęcia do służby (i niezależnie od rodzaju emerytury) emeryt wojskowy nie może mieć uwzględnionego okresu służby wojskowej w emeryturze z powszechnego systemu emerytalnego. W tym zakresie sytuacja żołnierzy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i przed tym dniem ukształtowana jest jednakowo.

Jak zauważył Sąd Najwyższy, inaczej natomiast rzecz się przedstawia w aspekcie wpływu "cywilnych" okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych. Do wysługi emerytalnej żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., zalicza się (z urzędu) posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (w związku z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych). Okresy te uwzględnia się w ten sposób, że emerytura wojskowa wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę (a o 1,3% za każdy następny rok i 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę). Tak ustalona emerytura podlega (na wiosek) zwiększeniu - w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby - o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia - pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1-4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych). Natomiast prawo i wysokość emerytury żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy

po dniu 1 stycznia 1999 r., uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Tym samym żołnierz, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., może - w świadczeniu wojskowym - korzystać z "cywilnej" wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia.

Słusznie zauważył Sąd Najwyższy, że powyższa różnica w obliczaniu świadczeń emerytalnych mogłaby uzasadniać kierunek interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynikałoby, że o prawie do pobierania dwóch emerytur decyduje data przyjęcia do służby. Oznaczałoby to, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie "emerytura (...) według zasad określonych w albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych" oznacza emeryturę przyznaną na podstawie tych przepisów, a w konsekwencji, że prawo do pobierania dwóch emerytur mają wyłącznie żołnierze, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.

Zdaniem Sądu Najwyższego takiemu rozumowaniu nie sprzeciwia się zasada wzajemności składki i prawa do świadczenia, która w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nigdy nie była pojmowana w sposób absolutny (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 11 grudnia 2006 r., SK 15/06, OTK-A 2006 Nr 11, poz. 170; 27 stycznia 2001 r., SK 41/07, OTK-A 2010 Nr 1, poz. 5). Wynika to bowiem z ogólnej logiki systemu ubezpieczeń społecznych, kierującego się nie tylko zasadą wzajemności składki i świadczeń, ale również zasadą solidarności międzypokoleniowej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 października 2005 r., P 13/04, OTK-A 2002 Nr 1, poz. 2) czy szerzej: solidaryzmu społecznego (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 22 czerwca 1999 r., OTK 1990 nr 5 poz. 100 i 4 grudnia 2000 r., K 9/00, OTK 2000 Nr 8, poz. 294) oraz powszechności i względnej jednolitości kryteriów przyznawania świadczeń i określania ich wysokości (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 września 2005 r., P 17/04, OTK-A 2005 Nr 8, poz. 90). W związku z powyższym, zdaniem Sądu Najwyższego, brak prostej zależności między prawem do świadczeń i ich wysokością a okresem opłacania i rozmiarem składki nie zawsze oznacza niekonstytucyjność konkretnej regulacji (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 20 maja 2000 r., K 37/98, OTK 2000 Nr 4, poz. 112 i z 11 grudnia 2006 r., OTK-A 2006 Nr 11, poz. 170). Skoro emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu "cywilnej" wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści, jaką przynosi zwiększenie emerytury.

Jednocześnie Sąd Najwyższy powołując się na bogate orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego podkreślił, że do istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji RP) należy zapewnienie środków utrzymania w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego, a także w razie pozostawania bez pracy bez własnej woli. Istotą prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego stanowi więc obowiązek zagwarantowania minimum poziomu świadczeń osobom, które osiągnęły wiek emerytalny i zaprzestały w związku z tym aktywności zawodowej. Rodzi to po stronie ustawodawcy obowiązek zadbania w pierwszej kolejności o to, aby świadczenia w ramach systemu zabezpieczenia społecznego zapewniały odpowiednie minimum środków utrzymania w sytuacjach określonych w Konstytucji osobom, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie, temu zaś służy zapewnienie optymalnej alokacji ograniczonego zasobu środków finansowych na realizację celów systemu zabezpieczenia społecznego. Ten aspekt oznacza, że ustawodawca nie ma konstytucyjnego obowiązku umożliwienia kumulacji świadczeń rentowych i emerytalnych z różnych tytułów, tym bardziej w sytuacji, gdy pobieranie tylko jednego z nich pozwala nie tylko na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, ale ten standard znacznie przewyższa (por. wyrok TK z 19 grudnia 2012 r., K 9/12, OTK-A 2012 Nr 11, poz. 136; wyrok z 3 marca 2015 r., K 39/13, OTK-A 2015 Nr 3, poz. 27, wyrok z 7 lutego 2006 r., sygn. SK 45/04, OTK-A 2006 Nr 2, poz. 15; wyrok TK z dnia 31 stycznia 2006 r., K 23/03, OTK-A 2006 Nr 1, poz. 8).

Nie umknęło przy tym uwadze Sądu Najwyższego, że nie wszyscy żołnierze, który pozostawali w służbie przed dniem 1 stycznia 1999 r., mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania "cywilnej" wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), aby - przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% (art. 18 ust. 1) - "cywilne" okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości

skonsumowania żadnego "cywilnego" okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Podobnie rzecz się ma w przypadku tego rodzaju okresów poprzedzających służbę, krótszych niż rok (art. 15 ust. 1 pkt 2-4). W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji identycznej jak żołnierz, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. - jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu o wojskowy staż emerytalny.

Sąd Najwyższy nawiązał w tym miejscu do konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji, z której wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Przytaczając orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sąd ten wskazał, że wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Zasada równości zakłada jednocześnie różne traktowanie podmiotów różnych, tj. podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Równość wobec prawa to także zasadność wyboru takiego, a nie innego kryterium zróżnicowania, które jednakże musi pozostawać w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, wagą interesu, któremu zróżnicowanie ma służyć i w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostają naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania oraz z innymi wartościami, zasadami, czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.

W świetle powyższego Sąd Najwyższy uznał, że kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu "cywilnego" stażu emerytalnego. Do tej uprzywilejowanej grupy należą zaś emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały jakiegokolwiek wpływu na wysokość emerytury wojskowej, a więc wszyscy ci żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Tym samym Sąd Najwyższy uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie "emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych" oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur "wypracowanych" niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego. Przy czym ten "brak możliwości" występuje tylko w sytuacji niemożności wykorzystania stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, nie może być zaś podyktowany wyborem emeryta wojskowego, który nie zdecyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%.

Zaprezentowaną wyżej wykładnię Sądu Najwyższego, Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w pełnej rozciągłości przyjmując za Sądem Najwyższym, że możliwość pobierania dwóch świadczeń emerytalnych, poza żołnierzami zawodowymi powołanymi do służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1998 r., dotyczy tylko tych żołnierzy zawodowych, którzy zostali powołani do służby wojskowej po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1999 r., którzy nie mieli możliwości wykorzystania jakiegokolwiek okresu „cywilnego” do zwiększenia podstawy wymiaru emerytury wojskowej. Zdaniem Sądu należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, iż brak możliwości pobierania dwóch świadczeń w sytuacji żołnierzy powołanych do służby przed 1 stycznia 1999 r., którzy mogli choćby w niewielkim rozmiarze uwzględnić okresy cywilne przypadające bądź przed rozpoczęciem służby wojskowej, bądź po jej zakończeniu, nie stanowi nierównego traktowania świadczeniobiorców, gdyż jak już wyżej wskazano, istotą prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego stanowi obowiązek zagwarantowania minimum poziomu świadczeń osobom, które osiągnęły wiek emerytalny i zaprzestały w związku z tym aktywności zawodowej. Ustawodawca nie ma zaś konstytucyjnego obowiązku umożliwienia kumulacji świadczeń rentowych i emerytalnych z

różnych tytułów, skoro pobieranie tylko jednego z nich pozwala nie tylko na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, ale ten standard znacznie przewyższa.

W świetle powyższego wskazać należy, że mimo iż możliwości wypłaty świadczeń w zbiegu skarżący upatrywał właśnie w ww. wykładni przepisu art. 95 ustawy emerytalnej dokonanej przez Sąd Najwyższy, to jednak podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie przedmiotem rozstrzygnięcia jest wypłata w zbiegu emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń - przyznanej zaskarżoną decyzją z 2 lutego 2021 r., z emeryturą wojskową, do której doliczono decyzją z 10 sierpnia 2004 r. okresy pracy „cywilnej”. Sytuacja, w której obecnie znajduje się ubezpieczony, nie jest więc objęta normą art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, stanowiącą wyjątek w przedstawionym powyżej rozumieniu.

Trzeba podkreślić, że doliczenia okresów pracy „cywilnej” do wysokości świadczenia emerytalnego wojskowego wojskowy organ emerytalny dokonał na wyraźny wniosek ubezpieczonego z dnia 19 lipca 2004 r., a nie „z urzędu”, w związku z ukończeniem przez skarżącego 55 roku życia. Ponadto bez znaczenia pozostaje fakt, że ubezpieczony „nie skonsumował” do wysokości emerytury wojskowej wszystkich okresów pracy „cywilnej”. W świetle bowiem wyżej cytowanego orzeczenia Sądu Najwyższego jakiegokolwiek doliczenie okresów pracy po zakończeniu służby wojskowej do wysokości świadczenia emerytalnego wojskowego powoduje zamknięcie drogi do pobierania dwóch świadczeń w zbiegu: wojskowego i z powszechnego systemu ubezpieczeń.

Mając na uwadze powyższe Sąd doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja odpowiadała prawu i dlatego też odwołanie skarżącego należało oddalić, stosownie do art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. (punkt I. wyroku)

Konsekwencją powyższego było zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kwoty 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II. wyroku). Zgodnie bowiem z treścią art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Koszty należne pozwanemu, tj. koszty zastępstwa procesowego, ustalono na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).